

Наратив "Анти-наука".

Ова е-књига истражује филозофске основе означавања ГМО критичара као „анти-науке“, пратећи његове корене до сцијентизма и историјског покрета за еманципацију науке од филозофије.

Одштампано на 16. децембар 2024.с

ГМО дебата
Кришички појлег на еуџенику

Садржај (ТОЦ)

1. Модерна инквизиција

- 1.1. 🛡️ Сцијентифиц Америцан: борба против науке попут тероризма
- 1.2. 🇵🇭 Филипински фармери приказани као Лудити против науке
- 1.3. 🧔 Професор филозофије Justin B. Biddlec
- 1.4. 🇷🇺 Алијанса за науку: ГМО противници и руски тролови сеју сумњу у науку

2. 🤖 Пхилосопхицал Роотс

- 2.1. 🧑 Филозоф Friedrich Nietzsche о покушају науке да се еманципује од филозофије

3. 🤔 Хегемонија науке

- 3.1. 🧑 Филозоф Hereandnowc
- 3.2. 🤔 Филозоф Daniel C. Dennettc

4. Закључак

- 4.1. 🧑 Филозоф David Humec о науци и вредностима

Наратив „ Анти-наука “.

Модерна инквизиција

Последњих година у научном дискурсу се појавио узнемирујући тренд: етикетирање критичара и скептика, посебно оних који доводе у питање еугенику и ГМО, као *антинауке* или *укључене у рат против науке*.

Ова реторика, често праћена позивима на кривично гоњење и сузбијање, запањујуће личи на историјске декларације о јереси. Овај чланак ће открити да ова анти-наука или *ратна наратив науке* није само одбрана научног интегритета, већ манифестација фундаменталних догматских недостатака укорењених у *сцијентизму* и вишевековном покушају да се наука еманципује од моралних и филозофских ограничења.

Анатомија модерне инквизиције

Проглашење појединаца или група као *анти-наука* служи као основа за прогон, одјеком религијских инквизиција из прошлости. Ово није хипербола, већ отрежњујућа стварност о којој сведоче недавни развоји у научном и јавном дискурсу.

2021. године, међународни научни естаблишмент је поставио алармантан захтев. Како је објављено у Сциентифиц Америцан-у, они су позвали да се бори против науке као безбедносне претње упоредо са тероризмом и нуклеарном пролиферацијом:

(2021) Антинаучни покрет ескалира, постаје глобалан и убија хиљаде

Антинаука се појавила као доминантна и веома смртоносна сила која угрожава глобалну безбедност, као и тероризам и нуклеарна пролиферација. Морамо покренути контраофанзиву и изградити нову инфраструктуру за борбу против антинауке, баш као што смо то урадили за ове друге шире признате и утврђене претње.

Антинаука је сада велика и страшна претња безбедности.

Извор: [Scientific American](#)

Ова реторика иде даље од пуког академског неслагања. То је позив на оружје, позиционирање научног скептицизма не као природни део научног процеса, већ као претња глобалној безбедности.

ПОГЛАВЉЕ 1.2.С

Пример из стварног света: случај Филипина

Случај противљења ГМО-у на Филипинима даје јасан пример како се овај наратив игра у пракси. Када су филипински фармери уништили тестно поље ГМО златног пиринча које је тајно засађено без њиховог пристанка, глобални медији и научне организације су их жигосали као *лудите против науке*. Што је још више узнемирујуће, окривљени су за изазивање смрти хиљада деце – дубока оптужба која, када се посматра у контексту позива на борбу *против науке* као облика тероризма, поприма језив значај.

**GOLDEN RICE, NO ENTRY!
SHUTDOWN IRRI!**

(2024) 🇵🇭 Филипини ГМО златни пиринач: Пример случаја антинаучне инквизиције

Извор: [/philippines/](#)

Означаваше противника ГМО као *анти-науке* није ограничено на изоловане инциденте.

Као што је филозоф **Justin B. Biddles**

приметио у свом опсежном истраживању о овој теми, овај наратив је постао продоран у научном новинарству.

Biddles, ванредни професор

и директор мањег одељења за филозофију на Технолошком институту Џорџије, специјализован је за проучавање анти-

науке и наратива *о рату против науке*. Његов рад открива

како се ови концепти користе против критичара научног

консензуса, посебно у дебатама око 🧬 еугенике, ГМО и

других морално осетљивих научних подухвата.

(2018) „Анти-научни ревнитељ“? Вредности, епистемички ризик и дебата о ГМО

Наратив „анти-наука“ или „рат против науке“ постао је популаран међу научним новинарима. Иако нема сумње да су неки противници ГМО пристрасни или неупућени у релевантне чињенице, општа тенденција да се критичари окарактеришу као антинаучни или укључени у рат против науке је и погрешна и опасна.

Извор: [PhilPapers](#) (ПДФ резервна копија) | филозоф [Justin B. Biddle](#) (Georgia Institute of Technology)

Biddleс упозорава да је општа тенденција да се критичари окарактеришу као антинаучни или укључени у рат против науке погрешна и опасна . Ова опасност постаје очигледна када узмемо у обзир како се антинаучна ознака користи да се делегитимишу не само чињенична неслагања, већ и морални и филозофски приговори одређеним научним праксама.

Пример ове реторике долази из Алијансе за науку, која је објавила чланак у којем се изједначава ГМО противљење са руским кампањама дезинформација:

(2018) Анти-ГМО активизам сеје сумњу у науку

Руски тролови, уз помоћ група против ГМО, као што је Центар за безбедност хране и Удружење органских потрошача, били су изузетно успешни у сејању сумње у науку у општој популацији.

Извор: [Савез за науку](#)

Једначина ГМО скептицизма са сејањем сумње у науку и поређењем са руским троловима није само реторички процват. То је део ширег наратива који научни скептицизам уоквирује као акт агресије на саму науку. Ово уоквиривање отвара пут за врсту кривичног гоњења и потискивања која се захтевају у екстремнијим манифестацијама антинаучног наратива.

Филозофски корени антинаучног наратива

Да бисмо разумели праву природу антинаучног наратива, морамо дубље ући у његове филозофске основе. У својој основи, овај наратив је израз *сцијентизма* – уверења да је научно знање једини валидан облик знања и да наука може и треба да буде крајњи арбитар свих питања, укључујући и морална.

Ово веровање има своје корене у покрету за *еманципацију науке*, вишевековном настојању да се наука ослободи филозофских и моралних ограничења. Као што је филозоф **Friedrich Nietzsche** приметио у Изван добра и зла (поглавље 6 – Ми научници) још 1886:

Декларација независности научног човека, његова еманципација од филозофије, један је од суптилнијих последица демократског уређења и дезорганизације: самовеличање и самоувереност ученог човека сада је свуда у пуном цвету иу свом најбоље пролеће – што не значи да у овом случају самохвала слатко мирише. Овде такође инстинкт становништва виче: „Слобода од свих господара!“ а након што се наука, са најсрећнијим резултатима, одупрла теологији, чија је „слушкиња“ била претуго, сада предлаже у својој безобзирности и индискрецији да постави законе за филозофију, а заузврат да глуми „господар“ – Шта ја то говорим! да игра ФИЛОЗОФА на свој рачун.

Тежња ка научној аутономији ствара парадокс: да би заиста стајала сама, наука захтева неку врсту филозофске сигурности у својим фундаменталним претпоставкама. Ову сигурност пружа догматско веровање у униформитаризам – идеја да су научне чињенице валидне без филозофије, независно од ума и ∞ времена.

Ово догматско уверење омогућава науци да тврди неку врсту моралне неутралности, о чему сведочи уобичајени рефрен да је наука морално неутрална, тако да сваки морални суд о њој једноставно одражава научну неписменост.

Међутим, ова тврдња о неутралности је сама по себи филозофска позиција и она је дубоко проблематична када се примени на питања вредности и 🚫 морала.

(2018) Неморални напредак: Да ли је наука измакла контроли?

За већину научника морални приговори на њихов рад нису валидни: наука је, по дефиницији, морално неутрална, тако да сваки морални суд о њој једноставно одражава научну неписменост.

Извор: [New Scientist](#)

Опасност од научне хегемоније

Опасност од ове научне хегемоније је елоквентно артикулисана у дискусији на популарном филозофском форуму, објављеној на 🦋 GMODebate.orgс као е-књига:

(2024) О апсурдној хегемонији науке

Књига без краја... Једна од најпопуларнијих филозофских расправа у новијој историји.

Извор: 🦋 GMODebate.org

Аутор дискусије на форуму, [Hereandnowс](#), тврди:

Стварна чиста наука је апстракција...

Целина од које се ово апстрахује је све што постоји, свет, а овај свет је у својој суштини, препун смисла, непроцењив, несавладив за моћи микроскопа.

... када наука чини своје потезе да каже шта је свет, она је у праву само у оквиру свог поља. Али филозофија, која је најотвореније поље, нема никаквог посла да се преда овоме ништа више него да плете науку или зидање. Филозофија је свеобухватна теорија, а покушај да се тако нешто уклопи у научну парадигму је једноставно перверзан.

Наука: знај своје место! То није филозофија.

(2022) О апсурдној хегемонији науке

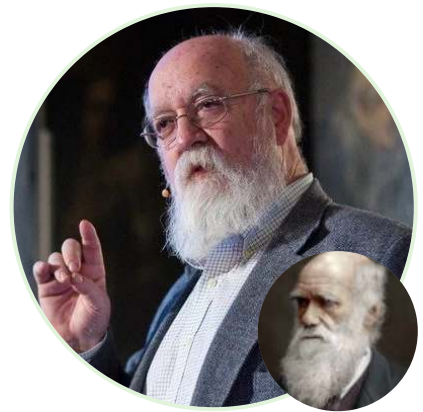
Извор: onlinephilosophyclub.com

Ова перспектива доводи у питање идеју да наука може бити потпуно одвојена од људског искуства и вредности. То сугерише да покушај да се то учини – да се тврди нека врста чисте објективности – није само погрешан већ и потенцијално опасан.

ПОГЛАВЉЕ 3.2.С

Daniel C. Dennettc наспрам 🐉 Hereandnowc

Дискусија која је настала између *Hereandnowc* и другог корисника (касније је откривено да је познати филозоф **Daniel C. Dennettc**) илуструје дубоку поделу у филозофској мисли о овом питању. Dennettc, који представља научније становиште, одбацује потребу за дубљим филозофским испитивањем, наводећи *да ме уопште не занимају ни један од тих људи. Ништа (^с) када се прикаже листа филозофа који су се ухватили у коштац са овим питањима.*

Чарлс Дарвин или Данијел Денет?

Ова размена наглашава сам проблем у срцу *антинаучног* наратива: одбацавање филозофског истраживања као ирелевантног или чак штетног за научни напредак.

Закључак: Потреба за филозофским ИСПИТИВАЊЕМ

Антинаучни наратив, са својим позивима на гоњење и сузбијање научног скептицизма, представља опасно прекорачење научног ауторитета. То је покушај да се избегне фундаментална неизвесност стварности повлачењем у претпостављену емпиријску извесност. Међутим, ова извесност је илузорна, заснована на догматским претпоставкама које не могу да издрже филозофско испитивање.

Као што је детаљно истражено у нашем чланку о **еугеници**, наука не може послужити као водећи принцип за живот управо зато што јој недостају филозофске и моралне основе неопходне да се ухвати у коштац са питањима вредности и значења.

Покушај да се то уради води ка опасним идеологијама попут еугенике, које своде богатство и сложеност живота на пуки биолошки детерминизам.

- ▶ Поглавље **Наука и покушај да се ослободимо морала** демонстрирао је вековне покушаје науке да се еманципује од филозофије.
- ▶ Поглавље **Униформитаризам: Догма иза еугенике** разоткрило је догматску заблуду која лежи у основи идеје да су научне чињенице валидне без филозофије.

- ▶ Поглавље 🗺️ **Наука као водећи принцип за живот?** открио зашто наука не може да послужи као водећи принцип за живот.

Наратив против науке или *рата против науке* не представља одбрану научног интегритета, већ вишевековну борбу науке да се еманципује од филозофије, као што је детаљно истражено у 🧬 **чланку о еугеници**. Настојећи да ућутка легитимна филозофска и морална истраживања кроз декларације о јереси *против науке*, научни естаблишмент се укључује у праксу која је фундаментално догматска по природи и стога упоредива са прогоном заснованим на инквизицији.

Као што је филозоф **David Hume** оштроумно приметио, питања вредности и морала су суштински ван оквира научног истраживања:

(2019) Наука и морал: Може ли се морал извести из научних чињеница?

То питање је требало да реши филозоф **Дејвид Хјум** 1740. године: научне чињенице не дају основу за вредности. Ипак, као нека врста мема који се понавља, идеја да је наука свемоћна и да ће пре или касније решити проблем вредности изгледа да васкрсава са сваком генерацијом.

Извор: [Duke University: New Behaviorism](#)

У закључку, објава рата онима који доводе у питање науку мора се признати као фундаментално догматска. Професор филозофије **Justin B. Biddlec** је у праву када тврди да је наратив против науке или *рата против науке* и филозофски погрешан и опасан. Овај наратив не представља само претњу слободном истраживању, већ и самим основама етичке научне праксе и ширег трагања за знањем и разумевањем. Служи као оштар подсетник на сталну

потребу за филозофским испитивањем у научним подухватима, посебно у морално осетљивим областима као што су еугеника и ГМО.

Одштампано на 16. децембар 2024.с

ГМО дебата
Кришички појед на еујенику

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.